

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

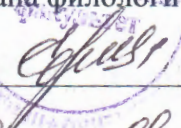
«Приднестровский государственный университет им. Т.Г.Шевченко»

Филологический факультет

Кафедра украинской филологии

УТВЕРЖДАЮ:

И.о. декана филологического факультета

доц. /Еремеева О.В./

«» 2021 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

на 2020/2021 учебный год

учебной дисциплины

«Морфология»

Направление подготовки:

7.45.03.01 ФИЛОЛОГИЯ

Профиль подготовки:

«ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ФИЛОЛОГИЯ (УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА)»

Для набора 2019 г.

квалификация (степень) выпускника

БАКАЛАВР

Форма обучения:

ОЧНАЯ

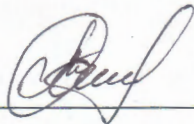
Тирасполь 2021

**Рабочая программа дисциплины «Морфология» /сост. А. А. Дубик –
Тирасполь: ГОУ ПГУ, 2021. – с.**

Рабочая программа предназначена для преподавания дисциплины «**Морфология**» студентам очной формы обучения по направлению подготовки 7.45.03.01 «Филология».

Рабочая программа составлена с учетом Федерального Государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 45.03.01. «Филология», утвержденного постановлением Минобрнауки РФ № 947 от 07.08.2014 г.

Составитель: _____

/А. А. Дубик, ст. преп./

Цели:

- усвоение теоретического и практического материала, касающегося изучения всех частей речи;
- совершенствование умения применять полученные знания на практике;
- улучшение культуры речи студентов.

Основными задачами являются:

- усвоить теоретический материал, касающийся изучения всех частей речи;
- усовершенствовать умение применять теоретический материал на практике речи, выполнение различного характера задач;
- научиться разграничивать части речи, определять их морфологические признаки, особенности словоизменения;
- углубить знания о склонении (словоизменении) слов;
- усовершенствовать навыки склонения именных частей речи;
- улучшить знания и умения образовывать причастия, деепричастия и употреблять их в собственной речи;
- усовершенствовать знания о создании и правописании наречий и наречных слов;
- улучшить орфографические и стилистические навыки применения служебных частей речи;
- улучшить культуру речи студентов (употребление нормативных грамматических форм рода, числа, падежа и пр.)

2. Место дисциплины в структуре ООП ВО

Дисциплина «Морфология» относится к базовой части блока дисциплины (модули) ООП: Б1.Б.12.03 ФГОС по направлению ВО 45.03.01 «Филология», профиль подготовки «Отечественная филология (украинский язык и литература)».

Базой для усвоения дисциплины «Морфология» служат знания, умения и навыки, полученные обучающимися в школьном курсе украинского языка. Усвоение дисциплины предшествует изучению таких профессиональных дисциплин как «Современный украинский литературный язык», «Фонетика», «История украинского литературного языка», «Лексикология», «Словообразование», «Методика преподавания украинского языка».

3. Требования к результатам освоения дисциплины:

Изучение дисциплины направлено на формирование таких компетенций:

Компетенции	Содержание компетенции
ОПК-2	способностью демонстрировать знание основных положений и концепций в области общего языкознания, теории и истории основного изучаемого языка (языков), теории коммуникации
ОПК-5	владение навыками проведения учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в учреждениях общего и среднего специального образования; практических занятий по филологическим дисциплинам в образовательных учреждениях высшего профессионального образования

В результате освоения дисциплины обучающийся должен:**знать:**

- теоретический материал по принципам разделения слов на части речи;
- семантику, морфологические признаки, синтаксические функции различных частей речи;

- различия в проявлении общих грамматических категорий в разных частях речи; особенности словоизменения разных частей речи;
- особенности словоизменения разных частей речи;
- закономерности образования причастий, деепричастий;
- закономерности создания, применения и написания наречий и наречных слов;
- семантические типы служебных частей речи, их группы по происхождению, составу, стилистическими свойствами;

уметь:

- устанавливать грамматические значения слов, языковые средства их выражения;
- определять принадлежность слов к определенным частям речи, учитывая явления перехода из одной части в другую;
- характеризовать слова по принадлежностям к частям речи на основе лексического значения, морфологическим признакам, синтаксическим функциям;
- определять грамматические формы;
- определять именные части речи в соответствии с закономерностями украинского языкознания;
- строить предложения, употребляя синонимичные временные и другие формы глагола;
- употреблять в связной речи правильные формы причастий и деепричастий;
- в соответствии со стилем подбирать предлоги из синонимического ряда;
- записывать сложные предлоги за правилами орфографии;
- строить различные типы сложносочиненных и сложноподчиненных предложений, пользуясь соответствующими союзами;
- правильно употреблять частицы в соответствии с выполняемыми ими функциями;
- учитывая особенности языкового стиля, определять соответствующие грамматические формы;
- выполнять морфологический анализ различных частей речи.

владеть:

- технологией основных методов и приемов обучения языку, оптимально использовать средства обучения, элементы программирования, алгоритмизации и компьютеризации языка, исходя из специфики изучаемого.

4. Структура и содержание дисциплины (модуля)

4.1. Распределение трудоемкости в з.е./ч по видам аудиторной и самостоятельной работы студентов по семестрам:

Сем.	Количество часов						Форма итогового контроля
	Трудоемкость в з.е./часы	В том числе					
		аудиторных					
		Всего	Лек- ции	Лаб раб.	Практи- ческие занятия		
5	3 з.е./108 час.	54	16	6	32	18	экзамен(36)
6	5з.е./180час.	68	20	12	36	76	экзамен(36)
Всего	8 з.е./288 час.	122	36	18	68	94	экзамен(72)

4.2. Распределение видов учебной работы и их трудоемкости по разделам дисциплины

№ раз-дела	Наименование разделов	Количество часов				
		Всего	Аудиторная работа			Внеауд. работа (СР)
			Л	ПЗ	ЛР	
1	Іменні частини мови. Іменник	34	10	20	4	9
2	Іменні частини мови. Прикметник. Числівник.	20	6	12	2	9
3	Займенник. Дієслово.	32	10	16	6	38
4	Прислівник. Службові частини мови. Вигук.	32	10	16	6	38
	Всього: 288год.	118	36	64	18	94 екзамен(72)

4.3. Тематический план по видам учебной деятельности:

Лекции

№ п/п	№ раздела дисциплины	К-во часов	Тема лекции	Уч.-нагл. пособия
5 семестр				
1	1	2	Граматика як наука про будову мови. Основні поняття граматики (граматичне значення, граматична форма, граматична категорія). Засоби і способи вираження граматичних значень.	таблиці
2	1	2	Проблема виділення частин мови і принципи їх класифікації. Перехідні явища в українській мові.	таблиці
3	1	2	Іменник. Загальна характеристика. Лексико-граматичні розряди іменника (іменники власні й загальні, назви істот і неістот, конкретні й абстрактні, збірні, іменники з речовинним значенням; сингулятиви).	таблиці
4	1	2	Категорії роду, числа, відмінка іменника (особливості роду іменників, іменники спільного роду, рід невідмінюваних іменників). Іменники singularia tantum, іменники pluralia tantum. Основні відмінкові значення.	таблиці
5	1	2	Поділ іменників на відміни та групи. Особливості відмінювання іменників. Закінчення іменників у формі кличного відмінка. Морфологічний розбір іменника.	таблиці
Итого по разделу: 10				
6	2	2	Прикметник. Значення прикметника, його граматичні ознаки. Розряди прикметників за значенням.	таблиці
			Ступені співвідносної та безвідносної міри якості прикметників. Повні та короткі форми	таблиці таблиці

			прикметників, їх стилістичні властивості та сфера вживання. Особливості відмінкових форм прикметників. Морфологічний розбір прикметника.	
7	2	2	Числівник. Загальна характеристика. Значення і структурні розряди числівників. Правопис і відмінювання числівників.	таблиці таблиці
8	2	2	Сполучуваність числівників з іменниками. Наголошування числівників. Морфологічний розбір числівника	таблиці
Итого по разделу: 6				
Всего за 5 семестр: 16				
			6 семестр	
10	3	2	Займенник як частина мови. Групи займенників за значенням та їх семантико-граматичні особливості. Відмінювання і правопис займенників. Суплетивні форми займенників. Синтаксичні функції займенників. Морфологічний розбір займенника.	таблиці
11	3	2	Дієслово. Загальна характеристика. Основні дієслівні категорії. Категорія виду. Категорія перехідності/ неперехідності. Категорія стану	таблиці
12	3	2	Категорія способу. Категорія часу. Категорії особи і роду дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Визначення дієвідміни за основою теперішнього часу та основою інфінітива. Безособові дієслова. Морфологічний розбір дієслова.	таблиці
13	3	2	Дієприкметник як частина мови. Творення дієприкметників. Дієслівні форми на –но, -то.	таблиці таблиці
14	3	2	Дієприслівник як частина мови. Творення дієприслівників. Морфологічний розбір дієприкметника і дієприслівника	
Итого по разделу: 10				
14	4	2	Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Морфологічний розбір прислівника. Безособово-предикативні слова (слова категорії стану).	таблиці
15	4	2	Прийменник як частина мови. Класифікація прийменників з погляду походження й будови. Особливості вживання деяких прийменникових конструкцій в українській мові порівняно з російською.	таблиці
16	4	2	Сполучник як частина мови. Класифікація сполучників з погляду походження й будови. Сполучники сурядності в українській мові. Сполучники підрядності в українській мові	таблиці

17	4	2	Частка як частина мови. Класифікація часток.	
18	4	2	Вигуки як особливий розряд слів. Звуконаслідувальні слова. Розряди вигуків за походженням. Перехід самостійних слів і словосполучень у вигуки.	
Итого по разделу: 10				
Всего за 6 семестр: 20				

Практические (семинарские) занятия

№ п/п	№ раздела дисциплины	К-ть годин	Тема практического занятия	Уч.-нагл. пособия
5 семестр				
1	1	2	Граматичні категорії в українській мові.	Методичні рекомендації
2	1	2	Класифікація частин мови в українській мові.	Методичні рекомендації
3	1	4	Лексико-граматичні розряди іменників.	Методичні рекомендації
4	1	2	Рід і число іменників.	Методичні рекомендації
5	1	2	Основні значення відмінків іменників.	Методичні рекомендації
6	1	4	Словозміна іменників.	Методичні рекомендації
7	1	2	Словозміна іменників	Методичні рекомендації
8	1	2	Контрольна робота	Методичні рекомендації
Итого по разделу: 20				
9	2	2	Лексико-граматичні розряди прикметників. Граматичні категорії прикметників.	Методичні рекомендації
11	2	2	Словозміна прикметників.	Методичні рекомендації
12	2	2	Контрольна робота.	Методичні рекомендації
13, 14	2	4	Граматичні категорії числівника. Значеннєві і структурні розряди числівників. Словозміна числівників.	Методичні рекомендації
15	2	2	Контрольна робота.	
Итого по разделу: 12				
Всего за 5 семестр: 32				
6 семестр				
1	3	2	Значеннєві розряди займенників.	Методичні рекомендації
2	3	2	Словозміна займенників.	Методичні рекомендації

3	3	2	Самостійна робота.	Методичні рекомендації
4	3	2	Дієслівні форми.	Методичні рекомендації
5	3	2	Категорія виду дієслова. Категорія перехідності/неперехідності дієслова.	Методичні рекомендації
6	3	2	Категорія особи, роду і числа дієслова. Категорія часу дієслова	Методичні рекомендації
7	3	2	Категорія способу дієслова.	Методичні рекомендації
8	3	2	Контрольна робота	Методичні рекомендації
Итого по разделу: 16				
9, 10	4	4	Значеннєві розряди прислівників. Модальники і станівники. Правопис числівників.	Методичні рекомендації
11, 12	4	4	Особливості вживання прийменників і сполучників.	Методичні рекомендації
13, 14	4	4	Особливості функціонування часток і вигуків.	Методичні рекомендації
15, 16	4	4	Контрольна робота	Методичні рекомендації
Итого по разделу: 16				
Всего за 6 семестр: 32				

Лабораторные занятия

№ п/п	№ раздела дисциплины	К-ть часов	Тема лабораторного занятия	Уч.-нагл. пособия
5 семестр				
1	1	2	Лексико-граматичні розряди іменників.	Методичні рекомендації
2	1	2	Морфологічний розбір іменників.	Інд. Картки
Итого по разделу: 4				
3	2	2	Лексико-граматичні розряди прикметників.	Інд. картки
Итого по разделу: 2				
Всего за 5 семестр: 6				
6 семестр				
1	3	2	Вживання займенників у мовленні.	інд. картки
2	3	2	Закономірності творення виду дієслів. Категорія способу дієслова.	Інд. картки Інд. картки
3	3	2	Дієприкметник і дієприслівник.	Інд. Картки
Итого по разделу: 6				
4	4	2	Написання прислівників.	Інд. картки
5	4	2	Особливості функціонування службових частин мови.	Інд. картки

6	4	2	Перехідні явище в системі частин мови	Методичні рекомендації
Итого по разделу: 6				
Всего за 6 семестр: 12				

Самостоятельная работа студента

Раздел дисциплины	№ п/п	Тема и вид СРС	Трудоемкость (в часах)
Іменні частини мови. Іменник	1	Співвідношення змісту і форми вираження граматичних категорій іменника	3
	2	Семантичні функції відмінків.	3
	3	Транспозиційні форми відмінків.	3
Итого по разделу:			9
Іменні частини мови. Прикметник. Числівник.	4	Співвідношення змісту і форми вираження у категоріях прикметників	2
	5	Категорія співвідносності інтенсивності ознаки. Категорія обмеження ознаки.	2
	6	Категорія кількісної градації ознаки. Категорія посесивності, темпоральності і локатива прикметника	3
	7	Синтаксичні параметри числівника.	2
Итого по разделу:			9
Займенник. Дієслово	8	Семантичні особливості дієслова. Категорія аспектуальності дієслова.	4
	9	Категорія родів дії дієслова	4
	10	Категорія первональності/імперсональності.	5
	11	Перехідні між категоріально дієслівні явища.	5
	12	Стилістичне вживання займенників.	5
	13	Перехідні явища в системі займенника.	5
	14	Написання рефератів	5
	15	Складання тестів	5
Итого по разделу:			38
Прислівник. Службові частини мови. Вигук.	16	Синтаксичні параметри прислівника.	6
	17	Основні типи адвербіальної деривації.	7
	18	Аналітичні прислівники просторової і темпоральною семантикою.	6
	19	Темпоральні і логічні прийменники	7
	20	Звуконаслідувальні слова	6
	21	Складання тестів.	6
Итого по разделу:			38
Всего:			76

5.Примерная тематика курсовых проектов современного украинского литературного языка (см. ФОС)

6.Образовательные технологии

Семестр	Вид	Использование интерактивных	К-во
---------	-----	-----------------------------	------

	занятий (Л, ПР, ЛР)	образовательных технологий	часов
	ПР	Пізнавальні («Ділова гра», «Імітаційна модель»), коло ідей	6
	ПР, ЛР	Експертно-аналітична робота з візуальним матеріалом, виконання письмових завдань, експрес-опитування.	6
	Пр,ЛР	Тестові завдання, електронні види тестування	5
	ПР	Дискусії на задану тему	5
	ПР	Обговорення вивченого матеріалу в малих проблемних групах	4
	Всього:		26

7.Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов (см.ФОС)

Виды итогового контроля

Зачет – не предусмотрено.

Экзамен - проводится в тестовой форме.

8.Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины (модуля)

8.1. Основная литература:

Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К., 1993.

Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Грищенко А.П. Граматика української мови. – К., 1982.

Волкотруб Г.Й. Практична стилістика сучасної української мови. – К., 1998.

Горяний В.Д. Рідна мова 10-11 кл. –К., 1995.

Доленко М.Т.Сучасна українська мова. Збірник вправ. – К., 1989.

Доридор Г., Козленко І. Українська мова. Практикум. - К., 2003.

Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів. – К., 2003.

Кононенко П.П., Кадомцева Л.О., Мацько Л.І. Українська мова. Посібник для вступників до вузів. – К., 1992.

Муромцева О.Г. Збірник вправа з сучасної української літературної мови. –Харків, 1999.

Пишемо правильно українські диктанти. Методичні вказівки для абітурієнтів. – Одеса, 2008.

Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ. – К., 1995.

Справочная литература

1. Український правопис. – К., 1993.

2. Етимологічний словник української мови. – К., 1982-2003. – Т.1-4.

3. Інверсійний словник української мови. – К., 1985.

4. Полюга Л.М. Словник українських морфем. - К., 2001.

5. Сікорська З.С. Українсько-російський словотворчий словник. – К., 1995.

6. Словник іншомовних слів / За ред. О.С.Мельничука. – К., 1993.

8.2.Дополнительная література:

Бабій І.М., Вільчинська Т.П. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Практикум. – Тернопіль, 2002.

Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. – К., 1993.

Гужва Ф.К. Морфология русского языка. – К., 1987.

Доленко М.Т. та інші. Сучасна українська мова. Збірник вправ. – К., 1989.

Доридор Г., Козленко І. Українська мова. Практикум. – К., 2003

Горпинич С.П. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. – К., 1999.

Карпенко Ю.А. Вступ до мовознавства. – Одеса, 1991.

Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. – К., 1998.

Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів. – К., 2003.

Муромцева О.Г. Збірник вправ з сучасної української літературної мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. – Харків, 1999.

Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови. Модульний курс. – К., 2006.

8.3. Програмне забезпечення Інтернет-ресурси

<http://pidruchniki.com/>

<http://ru.wiktionary.org/>

<http://ru.wiktionary.org/>

8.4. Методические указания и материалы по видам занятий

Учебная дисциплина обеспечена учебно-методической документацией и материалами, которые находятся в библиотеке кафедры.

1. Дубик А.О. Навчально-методичний посібник з сучасної української літературної мови: морфеміка, словотвір, морфологія (для студентів філологічного факультету, які навчаються за спеціальністю «Українська мова, література та іноземна мова»). – Тирасполь: Вид-во Придністр. ун-ту, 2009. – 80с.

9. Материально-техническое обеспечение дисциплины (модуля):

Приднестровский государственный университет им. Т. Шевченко, Филологический факультет имеет материально-техническое обеспечение для выполнения этой программы:

- доступ к сети Интернет во время самостоятельной работы;
- наличие специальных аудиторий, оборудованных мультимедийной аппаратурой;
- библиотечный фонд университета, Центра украинской культуры, кафедры украинской филологии;
- тестовые задания для проверки знаний по дисциплине «Морфология»
- мультимедийный проектор с экраном для презентаций.

10. Методические рекомендации по организации изучения дисциплины (см. ФОС).

11. Технологическая карта дисциплины

Курс 3 группа _____ семестр 5,6

Преподаватель-лектор Дубик А.А.

Преподаватели, ведущие практические занятия Дубик А.А.

Кафедра Украинской филологии

Модульная система не предусмотрена.

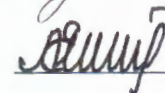
Составитель:

старший преподаватель

Зав. кафедрой украинской филологии, доцент

Дубик А.А.

Якимович Е.І.